

מלוך יקירין ויהודים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מילה רא

חזרה רא

חזרה רא דאורייתא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

עבודת האדם מוסיפה קדושה בכל חלקי נשמתו

הדרך לזככה וללבנה להאירה באורה, היא כאשר **תעבירו באש וטהר** שכיון שמייגע מוחו ומחשבתו בדברי התורה כאש, מטרת התורה אף את גופו שיחדל להסתיר אור הנשמה.

ובכוח עסק התורה מזדככת הנפש ויכולים לתקן את מידות הנפש ולהשיבם למוטב, כי בכוח האש להפליט כל מיני זוהמה, וזוכה למצוא מטמוניות טובות בנפשו כמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קיט יח) 'גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך', ובכך יבוא האדם למה שאמרו חז"ל (יומא פו.) פלוני שלמדו תורה ראו כמה נאים דרכיו כמה מתוקנים מעשיו, עליו הכתוב אומר (ישעיה מט ג) 'זימרו לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר' הן בעולם הזה והן בהשפעתו בעליונים.

מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה' (בראשית כח יב), וכל מחשבה דיבור ומעשה שפועל האדם בעבודת בוראו הרי הוא ממשיך קדושה לכל חלקי נשמתו בכל העולמות, ומתגבר כוח נשמתו בעליונים מחמת עבודתו בתחתונים.

טבע האדם מכסה על הקדושה שבו וע"י התורה מאירה נשמתו

אך מטבע בריאתו הוא גם מלא במידות פחותות ומגוננות שישודם בנפש הבהמית שבו, אם כן מה יעשה ויחיה עצמו בעולמות העליונים. על כך בא הכתוב באמרת אלוה צרופה ומלמדנו כי **כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטהר**, דהיינו נשמת האדם החצובה מעליונים אש להבת שלהבת, וכיון שמקורה מאש בחינת **אשר יבוא באש**, נמצא כי

כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבֵא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָאֵשׁ וְטָהַר וְגו' (לא כג). בכוח האש להפליט כל מיני זוהמה הבלועים בכלים, ויש לנו ללמוד מה גדול כח התורה הנמשלת לאש (תענית ז). כנאמר (ירמיה כג ט) 'הלא כל דברי כאש נאום ה', ששורפת ומבערת כל רע שנדבק ונבלע בו, ואז מאיר בו נשמתו הטהורה, שכן כל יהודי יש בו נשמה טהורה חלק אלוה ממעל הכלולה משבע המדות הקדושות, ומכסא כבוד מקור מחצבתה להאיר לאדם גם בעולם השפל והחומרי, ועיקר הנשמה שרויה בעליונים ורק הארה מועטת ממנה משתלשלת באדם למשכו ולהגביה אותו לשורשו.

מהאדם מבוקש לשאוף בכל ימי חייו להגביה עצמו בכוח הנשמה עד לשמי מרום, בבחינת 'סולם

מילתא דפליאה

קבלת התפילות - בארץ ישראל

וראים אנו בלשונות 'ברכה והצלחה' שמאחלים בהם יהודים זה לזה, שקיים הבדל גדול ביניהם, 'ברכה' הרי היא מעל דרך הטבע, והצלחה' הינה בדרך הטבע. לשון 'ברכה', ביאורה בספרן של צדיקים ע"ה, מלשון 'המשכה', כמו שאמרו במשנה (כלאים פ"ז מ"א) 'המברך את הגפן', והכוונה שמכופף זמורת הגפן לארץ וממנה נמשכת נטיעה חדשה, ובדרך זו הוא הביאור בלשון 'ברכה' שבהם ממשיכים את ההשפעות האלוקיות ומגלים אותם בארץ, וכך נוספים עוד מקומות בהם מתגלה לעין כל הנהגת הקב"ה וברוך שמו.

על פי זה ביאר **היהודי הקדוש מפרשיסחא ע"ה**, כי 'הצלחה' בדרך הטבע יכולה שתהיה גם מחוץ לארץ ישראל, אך 'ברכה' שהיא מעל לדרך הטבע אינה יכולה לחול כי אם בארץ הקודש, וכנאמר (תהלים קלד ג) 'ברכך ה' מציון, שכל הברכות מגיעות וחלות בארץ ישראל הקדושה.

ורק אחר כך יכנס, כשינהג כך זוכה בכניסתו ומתקדש בתוספת נשמה.

האוויר הקדוש של ארץ ישראל גורם שתהיה תפילתו רצויה בשמים, כפי שכתב **המקובל האלוקי רבי נתן שפירא ע"ה** בחיבורו **טוב הארץ** (טז ע"ב), מפני שאין אותם האותיות המתהוות מהפה מתלבשות באויר טמא, ולכן הם רצויות ונעשות תיכף עטרה וכותרת על ראש מלכו של עולם. וזה רמז 'הינה צעקת בני ישראל באה אל' (שמות ג ט) ראשי תיבות 'הצב"י', רוצה לומר כי בארץ הצב"י תיכף אני מקבל בעצמי הצעקות והתפילות של בני ישראל לא ע"י מלאך אלא אני בעצמי, מה שאין כן בחוץ לארץ שצריכין להתלבש באויר טמא ויש כמה מקטרגים עליהם עד התכנס בארץ, ואחר כך צריכים טהרה וניקיון כדי לעלות למקום גבוה.

ברכה מעל דרך הטבע - בארץ ישראל
גבולות הארץ הקדושה מכוונים כנגד ארץ העליונה וכל הברכות מלעילא חלים בה, כפי

כי אתם באים אל הארץ פנען זאת הארץ אשר תפל לכם פנחלה ארץ פנען לגבלתייה (לד ב). ככל הדברים המוזכרים בתורה שאינם סיפור דברים חלילה, כך גם עניין גבולות הארץ אינו דבר של מה בכך, שכן כל השפעות ארץ הקודש וכל האמור בה נמצא בתוך גבולות אלו. **רבינו הרמ"ק ע"ה** (אור יקר לך שער ב' סי' יז) פתח צוהר לפנימיות הגבולות, שבכל הגבולות של ארץ ישראל הכתובות בפרשתנו יש מים. הגבול המזרחי הוא הירדן, ככתוב (פסוק יב) 'וירד הגבול הירדנה והיו תוצאותיו ים המלח'. הגבול המערבי הוא הים הגדול, ככתוב (פסוק ו) 'וגבול ים והיה לכם הים הגדול'. הגבול הדרומי הוא נחל מצרים, ככתוב (פסוק ה) 'ונסב הגבול מעצמון נחלה מצרים'. והגבול הצפוני הוא נהר פרת.

ולרמוז בא כי כל הנכנס לארץ ישראל שבה אויר הקודש, מחוץ לארץ שהאוויר שבה טמא, צריך בכניסתו לטבול ולטהר עצמו תחילה

השראת השכינה בכל מצב

שאמרו **כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל**, ופירש רש"י, אף בזמן שהם טמאים שכינה ביניהם. זה רק במי שאינו מתגאה כי המתגאה מאבד את השראת השכינה.

תפילה לזכות להינצל מגאווה וגדלות

ממשיך האמרי יוסף: שאלו התלמידים הקדושים של **אדונינו הבעל שם טוב הקדוש ע"ה** את רבם הקדוש, למי ידבקו את עצמם אחר פטירתו, ואמר להם שישאלו להרב שירצו לדבק ולקרב את עצמו אליו, תקנה ועצה איך להנצל מגדלות וגאווה, אם יאמר להם איזה עצה ותקנה האיך להנצל, ידעו נאמנה שאין בו ממש כלל, ואם יאמר להם אשר לזה אין שום חכמה ועצה, רק אם ה' יתברך מרחם על האדם ומצילו מן הגאווה והתנשאות, ידעו שהוא צדיק אמת וידבקו את עצמו אליו.

והדבר מפורסם שלזה לא מהני שום עצה, רק להתפלל לה' יתברך שירחם עליו ויצילהו ממדה המגונה הלזו, ומי לנו גדול מדוד המלך ע"ה שאמר (תהלים לו יב) 'אל תבואני רגל גאווה וגו'. שכך אמר הבעל שם טוב ז"ל קודם פטירתו, 'אל תבואני רגל גאווה, כי לזה אין שום תקנה, רק אם ה' יתברך ברחמי וחסדיו נותן לאדם שפלות הרוח בדרך מתנה וחינה.

ונודע כי האדם כלול מחומר וצורה, שהוא הגוף הוא החומר, והנפש הוא הצורה, והאדם צריך לזכות ולעשות מחומר צורה, שגם הגוף יסכים אל הנשמה לעשות רצון ה' יתברך, ואיתא בספר הקדוש **נועם אלימלך** פרשת בא (ד"ה או יאמרו) פירוש הפסוק (שמות יג יג) 'ופטר חמור תפדה בשה', פירוש 'חמור' הוא החומריות שהוא הגוף, מי שרוצה לפטור את עצמו מן החומריות והגשמיות, אזי יפדה את עצמו ב'שה', דהיינו שיהיה מוכנע ושפל בעיני עצמו, כי 'שה' מורה על הכנעה, כמו שכתוב (ירמיה נ יז) 'שה פזורה ישראל', עיי"ש דבריו הקדושים.

ובזה כתב לפרש **בעל התניא ע"ה** (ליקוטי אמרים פמ"א): אך אמנם אמרו רבותינו ז"ל (ברכות מט:): לעולם אל יוציא אדם עצמו מן הכלל, לכן יתכוין ליחד ולדבקה בו יתברך מקור נפשו האלוקית ומקור נפשות כל ישראל שהוא רוח פיו יתברך הנקרא בשם שכינה על שם ששוכנת ומתלבשת תוך כל עלמין להחיותו ולקיימו, והיא היא המשפעת בו כח הדיבור הזה שמדבר בדברי תורה או כח המעשה הזה לעשות מצוה זו ויחוד זה הוא ע"י המשכת אור אין סוף ברוך הוא למטה ע"י עסק התורה והמצוות שהוא מלובש בהן ויתכוין להמשיך אורו יתברך על מקור נפשו ונפשות כל ישראל לייחדן. וזהו פירוש לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בשם כל ישראל.

שוכן בתוך בני ישראל אם אינם מתגאים

רבותינו הקדושים הציבו תנאי יסודי קודם המחזיק את השראת השכינה בתוכנו, וכפי שכתב **האמרי יוסף** (בהר ד"ה וגם אני): דהנה נודע דכמה וכמה דרכים יש לעבודת ה' יתברך, ואמנם העיקר והתחלה אשר זולת זאת לא ירים איש את ידו ורגלו לכנוס בעבודת ה' יתברך, הוא הכנעה האמיתית להכיר שפלות עצמו באמת הגמור, כי מי שיש בו חלילה וחס גאווה בוודאי נמסר ביד יצרו. והן הנה הדברים שאמר **הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג ע"ה** (הובא באורח לחיים צו ד"ה א"י דהנה ובכמה מקומות), שהרוצה לסיוע להתגבר על היצר הרע, יפנה וילמד מדרשת חז"ל (קידושין ל:): יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו, נמצא כי אין לנו להישען אלא על עבינו שבשמים שיסייענו לעמוד ולנצח במלחמה כבדה זו. והנה, על המתגאה אמרו חז"ל (סוטה ה.), כל אדם שיש בו גסות הרוח, אמר הקדוש ברוך הוא, אין אני והוא יכולין לדור בעולם. אם כן המתגאה כיון שאין הקב"ה עוזרו בודאי נמסר ביד יצרו רחמנא ליצלן, ומה

כי אני ה' שכן בתוך בני ישראל (לה לד). כתב רש"י: 'אשר אני שוכן בתוכה' שלא תשכינו אותי בטומאתה. 'כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל' אף בזמן שהם טמאים שכינה ביניהם. המקובלים ביארו כי 'שכינה' מלשון 'שוכן', שהקב"ה משרה שכינתו בעולם הזה, ע"י שמצמצם את אורו הבהיר שאין לו סוף, וזאת כדי שאנו קרוצי חומר בשר ודם, נוכל לסבול את אורו המצומצם השוכן בעולם הזה.

רצון זה ניכר בכמה מקומות כאמרו 'ושכנתי בתוכם', וכן כתוב 'ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי להם לאלקים', ובפרשתנו **ולא תטמא את הארץ אשר אתם יושבים בה אשר אני שוכן בתוכה, כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל**. וכך לשון קדשו של **בעל התניא ע"ה** (אגרת הקודש פכ"ג): כי שכינת עוזו אשר גבהי מרומים, והשמים ושמי השמים לא יכלכלו אימתה, תשכון ותתגדל בתוך בני ישראל, כמו שכתוב **כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל**.

השראת השכינה בכלל ובפרט

עניין זה שהקב"ה משרה שכינתו בעולם הזה, הינו בכלל ובפרט. בכלל, ע"י אור ה' שנצטמצם וירד למטה, כדי להחיות ולקיים את כל הבריאה. ובפרט, ע"י שנפח הקב"ה כביכול מתוכו את נשמות ישראל, בתוך גוף האדם, כמו שכתוב (בראשית ב ז) 'וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים'. נמצא שבכל אחד מישראל שוכן חלק אלוה ממעל שהוא הנשמה, וכללות נשמות ישראל ביחד נקראים שכינה, שהוא אור ה' שהאציל הקב"ה כדי להשכיך את שכינתו בישראל.

ומזה נשכיל להבין כי כאשר הנשמות של ישראל למטה, מתקשרות עם הקב"ה, ע"י שעוסקים בתורה ובמצוות, ע"י זה מידה כנגד מידה, מתקשר הקב"ה עם נשמות ישראל להשפיע להם כל טוב, והרי זה יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, במלוא מובן המילה, כי הקב"ה מתייחד ומתקשר עם השכינה שורש נשמות ישראל.

בזמן הזה כשאין בית המקדש - עיקר הקשר באמצעות התורה

בדורינו העצה לדעת מה למעלה ממך הוא על ידי ההבטה בתורה

בזה פירש הרה"ק המגיד מקוֹזניץ ע"ה העבודת ישראל את דברי המשנה, 'דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים', שהמשנה רומזת לשלש תקופות אלו, 'דע מה למעלה ממך' - כלומר, הסתכל מה היה בימים קדמונים ועל ידי זה תדע מהי הדרך הטובה שילך בה האדם וישכון בטח. 'עין רואה' - בבית ראשון שראו בעיניהם באורים ותומים ויודעים באמצעות העין הרואה את העתידות, אך בזמן בית שני שפסק האורים ותומים הייתה להם 'אוזן שומעת' שהיא בת קול שבה היו יודעים העתידות, וזה 'אוזן שומעת' - בבית שני ששמעו בת קול, ומכל מקום גם עכשיו בימי הגלות 'וכל מעשיך בספר נכתבים', שעל ידי התורה הכתובה בספר זוכים גם להארת העין והאוזן.

כעין זה פירש בעל ההפלאה ע"ה (פתחא זעירא אות ז): דע מה למעלה ממך, רצה לומר הבט כמה מעלות למעלה ממך, 'עין רואה' שהם הנביאים, 'אוזן שומעת' המשתמשים בבית קול, ועתה ראה ש'כל מעשיך' רצה לומר שהוא משום 'עת לעשות לה' שלא ישתכחו מעשה המצוות על מכונם והתירו להיות 'בספר נכתבים'.

זמן הזוהר וזמן הגמרא ולאחריהם

בדרך נוספת ניתן לכאר בדרך זו, כי תקופת הזמן שבה היה 'עין רואה' היא בזמן חיבור הזוהר הקדוש, כמו שמצינו הרבה בזוהר שהשתמשו בלשון 'תא חזי'. לאחר מכן באה תקופת 'אוזן שומעת' בזמן חיבור הגמרא שבה השתמשו ב'אוזן שומעת' בלשון 'תא שמע', אך אחר כך באה התקופה שבה 'וכל מעשיך בספר נכתבין', שמגודל ההסתר לא רואים ולא שומעים, אמנם התורה מאירה את הלב. כמאמר הבעל שם טוב ע"ה בדברי הגמרא (תענית ה'): 'יעקב אבינו לא מת', שבכל המדרגות יש בחינת מיתה דהיינו נפילה ממדרגה, אבל בחינת יעקב המרומוז על התורה 'תתן אמת ליעקב' (מכה ז כ), הוא 'לא מת' שבתורה אין נפילה. הספק הוא מקור החשיכה והתורה מקור הארת פנים כמו שאומרים בתפילה 'כי באור פניך נתת לנו תורה וחיים', וכן נאמר (תהלים יט ח) 'תורת ה' תמימה משיבת נפש', שמשיבה את הנפש מבחינת מיתה ונפילה.

זכינו להתגלות הנבואה וגם בטלו האורים והתומים [בגמרא (יומא כא): אלו חמשה דברים שהיו בין מקדש ראשון למקדש שני, ואלו הן, ארון וכפורת וכרובים, אש, ושכינה, ורוח הקודש, ואורים ותומים], ובוזה הצטמצם הצינור המקשר בינינו לאבינו שבשמים, והיתה ההתגלות בבחינת 'אוזן שומעת', שהיו ישראל נענים בבת קול מן השמים [כמבואר בגמרא (יומא ט): משמתו נביאים האחרונים חגי זכריה ומלאכי נסתלקה רוח הקודש מישראל, ועדיין היו משתמשין בבת קול], ובשמיעת הבת קול היו הצדיקים מדריכים את בני ישראל בדרך הישר.

בזמן הזה עיקר הקשר באמצעות התורה

ועתה בעוונותינו הרבים שחרב בית מקדשנו, הסתלקה מעמנו גם מדרגה זו של שמיעת בת קול, ואין לנו שיוור רק התורה הזאת העומדת לנו בכל הזמנים, כי אין הקדוש ברוך הוא מניחנו חלילה וחס 'כי לא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב' (תהלים צד יד), לפיכך השאיר לנו שריד שעל ידי עסק התורה זוכים להיות מקושרים לאבינו שבשמים ולדעת את המעשה אשר יעשון. וידוע עוד, כי כל הנכתב בספרים הקדושים הרי נכנס בהם פנימיות ושורש קדושתם של המחברים, בבחינת 'הוא היה אומר' [הוא היה אומר] היינו שהיה אומר את עצם מהותו, ונכנסה עצמותו בדבריו הקדושים, ועל דרך שאמרו חז"ל (שבת קה). אנה נפשי כתיבת יהבית. וכתב בליקוטי מוהר"ן (תורה קעג): על ידי הכתב יכול הצדיק האמת להכיר הנפש ופנימיות הנפש של הכותב והאמונה ושורש האמונה שלו וכו', בבחינת 'אנכי שאמרו חז"ל אנה נפשי כתבית יהבית, היינו שהכותב נותן נפשו בתוך הכתב וגם פנימיות נפשו], ואם כן התורה שהיא מעשי ידי הבורא יתעלה כביכול נמצא בה כח קדושתו, ועל ידי הלימוד בהם זוכה האדם להתחבר לצינור המקשר לאבינו שבשמים, וממילא יש לנו שייכות גם לאוזן שומעת' שהיתה בבית המקדש השני, ול'עין רואה' שהיתה בבית המקדש הראשון.

דע מה למעלה ממך, עין רואה ואוזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבין. (אבות פ"ב, מ"א).

בית המקדש הוא מקום חיבור בני ישראל לאביהם שבשמים, כפי שכתב בשם משמואל (פר' ויגש תרע"ג בשם אביו האבני נזר): ולכן נקרא בית המקדש צואר, כמו שכתוב (שיה"ש ד ד) 'כמגדל דוד צוארך', לפי שהוא ממוצע בין העולם העליון לתחתון, כמו הצואר שבין הראש להגוף. [וראה גם בשפת אמת (פר' ויגש תרנ"ו ד"ה במדרש): ובית המקדש נקרא צואר, כמו שהצואר מחבר הגוף אל הראש כן נתחברו בני ישראל בכח המקדש אל אביהם שבשמים]. והוא כעין צינור המקשר בינינו לבורא העולם באופן תמידי ובלתי נפסק, ובבית המקדש ובמשכן היתה חיבתם של ישראל להקב"ה כשמחת חתן וכלה, וכמובא במדרש (שמו"ר נב ה): 'צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו' (שיר השירים ג יא), אימתי נאמר הפסוק הזה, ביום שעמד המשכן שהיתה שמחה גדולה בישראל שהקב"ה שורה אצלם. וכן אמרו עוד במדרש (במדב"ר יב ח) 'ביום חתונתו זה אהל מועד, וביום שמחת לבו זה בית העולמים, ומנין לאהל מועד שחיתונין היו דכתיב (במדבר ז א) 'ביום כלות משה להקים את המשכן', 'כלת' כתיב, ביומא דעלת כלתא לגננא.

בזמן בית ראשון היתה השראת

השכינה בהתגלות בבחינת עין רואה

וביותר בזמן הבית הראשון שהיתה התגלות השראת השכינה בתוכו, והיו רואים עין בעין ששורה השכינה בישראל בבחינת 'עין רואה', ומכוח השראת השכינה זכו שתתגלה הנבואה בבני ישראל, וכן היה הכהן גדול ענוד בחושן משפט על לבו ושואל באורים ותומים כדת מה לעשות, וברוח קדשו ראה והבין את התשובה דרך אותיות המאירות, וזה היה המקשר בין השמים ושמי שמים לבני ישראל.

בזמן בית שני הצטמצם הקשר

למדרגת בת קול

אמנם כך נמשך רק בתקופת בית המקדש הראשון, ומאז חורבנו נחסר מאיתנו המדרגה של 'עין רואה', כי בבית השני היתה נסתרת השראת השכינה, ולא

יצא לאור ע"י מכון אור לישראלים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או להפיץ ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישראלים

